

české země a nakonec byl v Nitře rozprášen. Zdá se, že českému lidu zůstalo vzdáleno ono „božské zanicení“, které inspirovalo křížové tažení v německých zemích.

Teprve ve druhé křížové výpravě se setkáme s českými houfy a také s českou politikou jako s aktivním účastníkem tažení. V téže době, kdy se Bernard z Clairvaux obracel s plamennými výzvami na německého krále Konráda III., věnoval svoji pozornost také českým zemím a knížeti Vladislavovi II., pozdějšímu českému králi. I když musíme předpokládat, že Bernardovy listiny byly vyráběny podle stejných formulátů pro všechny evropské panovníky, zaslouží si jeho list Vladislavovi naši pozornost. Výmluvná argumentace se v podstatě shoduje s výše uvedeným listem adresovaným do Anglie, navíc je však již zde obsažena konkrétní instrukce o směru a způsobu tažení.

Výzva k české účasti na křížovém tažení³²

„Vévodovi Vladislavovi a ostatním urozeným a všemu lidu českému clairvauxský opat Bernard posílá pozdravení v Kristu! Chci k Vám promluvit o věci Kristově, v němž je pravá spása. Právím to proto, aby nehodnost píšičího omluvila u Vás vážnost Pána, aby jí omluvilo rozjímání o Vašem prospěchu, aby jí omluvila snaha lásky, jež je v nás. Jsem skromný, ale neskromně si žádám Vás všechny v láně Kristově. Tato horlivost mě nutí, abych psal, ač bych se raději snažil živým hlasem vepsati do srdcí Vašich, kdyby byla možnost, jako nechybí vůle. Avšak, duch zajiště hotov jest, ale tělo nemocno“ (Mat. 26, 41; Mar. 14, 38). Vyhověti nemůže křehké tělo touze duše, ani zemité hmota nepostačí drže ti krok s rychlostí ducha.

Ale proč si tu stěžujeme? Je vzdálena od Vás část naše, ale jen ta, která je bezcennější. Srdce naše však je Vám otevřeno, ó Čechové, srdce naše až k Vám dosáhlo, ačkoli obtížné tělo zdržují země mezi námi ležící. Slyšiz tedy Vaše veškerenstvo slovo dobré, slyšiz slovo spásy a obejmiz nabízenou hojnost odpustků zbožnými, smínil tak říci, pažemi duchovními. Neboť ani to není doba podobná ostatním dobám, které až dosud minuly. Přišla z nebe

nová hojnost slitování božlho; šťastni, které zastihl na živu rok, v němž lze usmířiti Pána, rok odpuštění, rok obzvlášťe milostivý. Právím Vám: neučimil tak Pán žádnému minimálnímu pokolení a nevyšil tak přenojně na otce naše dar milosti. Vizte, jakého umění užívá k Vašemu spasení, pozorujte hlubinu lásky a žasněte, hříšníci! Buď to koná, nebo předstírá, jako by to bylo pro něho nutností, když chce pomoci Vaším potřebám.

Z nebe přišla tato rada, a není od člověka, nýbrž vzešla ze srdce lásky boží. Pohnula se a zatřásla země, protože Pán nebes začal ztrácet svou zemi, ve které ho bylo přes třicet let vidět žít jako člověka mezi lidmi. Svou zemi, kterou pocítl svým narozením, osvětlil zářivou krví, obohatil pohřbem... Tuto zemi zaslíbenou jali se napadati nepřiznivci, a nebude-li, kdo by se postavil na odpor, dychtivě sáhnou po samé svatyni našeho náboženství a pokusí se poskrvnit to místo, na němž pro nás Pán života zesnul v smrti, a znesvětití přesevatá místa...

Proč meškáte, synové kříže, proč se přetvařujete Vy, kterým nechybí ani síla tělesná, ani statky pozemské? Vezměte na sebe znamení kříže a papež, náměstek hoto, jemuž bylo řečeno: „Cožkoli bys rozvázal na zemi, budeť rozvázáno i na nebi“ (Mat. 16, 19), Vám udělí plné odpuštění všech hříchů, z nichž se se zkroutěšeným srdcem vyznáte. Přijměte nabízený dar a pospěšte předejít jeden druhého k nenávratné možnosti odpuštění...

A abyste znali, kdy, kudy a jak třeba táhnouti, poslyšte plán cesty: O nejbližších velikonocích (tj. 20. dubna) vytáhne vojsko Páně a nemalá jeho část se rozhodla jít přes Uhry. I to bylo ustanoveno, aby nikdo neoblékl šaty pestré nebo šafránové, nebo dokonce hedvábné, ani aby nedával na kovové ozdoby koní žádné zlato, nebo stříbro, pouze na šití a dřevu sedel, která budou mít, až vytáhnou do bojů, budou smět dáti zlato a stříbro ti, kdož budou chtít, aby zazářilo na nich slunce a strachem aby byla rozeznána udatnost národů.

Měl bych podrobněji a obšírněji vše to vylíčit, ale máte u Vás moravského biskupa pana Jindřicha, může svatého a učeného, který má být podle našeho přání tak roznicen, aby se podle své moudrosti, která je mu dána od Pána, velmi horlivě snažil k tomu povzbudit Vaše vevkerenstvo. Poslal jsem Vám také opis listu pana papeže a jeho výzvu musíte nejpozornějším uchem vyslechnout a jeho ustanovení zachovávat. Buďte zdrávi v Pánu!“

³² G. Friedrich, CDB I., č. 150.